

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 343/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky 1) [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 2) maloletej [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Andrejom Garom, Štefánikova 14, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 7CoP/118/2020-331 z 18. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. marca 2021 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života a nedotknuteľnosť osoby podľa čl. 16 ods. 1, základného práva na ochranu rodinného života podľa čl. 19 ods. 2, základného práva dieťaťa na starostlivosť od svojich rodičov podľa čl. 41 ods. 4, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach. Sťažovateľky navrhujú odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia, napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania.

II.

2. Okresný súd Košice I uznesením z 3. apríla 2019, ktoré bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Košiciach z 6. novembra 2019, nariadil návrat maloletej sťažovateľky 2 do Českej republiky ako krajiny jej obvyklého pobytu, a to vzhľadom na to, že sťažovateľka 1 – matka maloletej spolu s maloletou bez súhlasu otca v októbri 2018 natrvalo odišli žiť na územie Slovenskej republiky.

Nálezom č. k. II. ÚS 81/2020 z 13. februára 2020 ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľiek, ktorou sa domáhali vyslovenia porušenia svojich základným práv uznesením okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu, a uviedol dôvody, pre ktoré nie je možné použiť čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru.

3. Sťažovateľka 1 sa domáhala odkladu nariadenia výkonu tohto rozhodnutia. Okresný súd uznesením z 8. septembra 2020 jej návrh zamietol. Krajský súd napadnutým uznesením toto rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Krajský súd v napadnutom uznesení dospel k záveru, že okresný súd riadne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Civilného mimosporového poriadku a medzinárodných dohovorov, vyhodnotil dôkazy v súlade so zákonom, prihliadol na všetko, čo vyšlo za konania najavo, a odôvodnenie okresného súdu považuje za presvedčivé a s jeho závermi sa v celom rozsahu stotožnil. Vyhodnotil, že okresný súd správne zistil miesto obvyklého pobytu sťažovateľky 2 a že je nesporné, že má české občianstvo. Odvolacie námietky sťažovateľky 1 považuje za nedôvodné a skonštatoval, že odchodom sťažovateľiek došlo k neoprávnenému premiestneniu sťažovateľky 2. Krajský súd takisto skonštatoval, že nie je možné aplikovať výnimku podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, pretože nebolo preukázané, že návrat by maloletú vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ju inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Dodal, že v konaní neboli preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by mohli eliminovať nariadenie návratu sťažovateľky 2 z dôvodu nevhodných sociálnych podmienok, nevhodného prostredia alebo iného zlého zaobchádzania v Českej republike. Sociálne zisťovanie v domácnosti otca bolo vykonané aj v priebehu napadnutého konania a bolo konštatované, že sťažovateľka 2 má u otca zabezpečené všetko potrebné. Krajský súd napokon zdôraznil, že najlepším záujmom dieťaťa je byť unesené, s čím súvisí povinnosť zmluvného štátu Haagského dohovoru zabezpečiť okamžitý návrat dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu a uznesenie okresného súdu plne korešponduje s najlepším záujmom dieťaťa, ktorým je ochrániť sťažovateľku 2 na medzinárodnej úrovni pred škodlivými účinkami jej neoprávneného premiestnenia a zabezpečiť jej bezpečný návrat do štátu jej obvyklého pobytu.

III.

4. Sťažovateľky vidia porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v nenariadení znaleckého dokazovania, nevychádzaní zo starostlivo zisteného skutkového stavu, neprihliadnutí na najlepší záujem dieťaťa a opomenutie aplikácie vyhlášky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých. K porušeniu práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy došlo podľa nich tým, že nebol dodržaný princíp rovnosti zbraní. Porušenie práva podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru spočíva podľa nich v neoprávnenom zásahu do súkromného a rodinného života sťažovateľiek, pretože nie je v možnostiach sťažovateľky 1, aby zabezpečila v Českej republike vyhovujúce výchovné prostredie a jej návrat do miesta obvyklého pobytu by jej spôsobil nepredstaviteľnú psychickú ujmu, ktorá by sa dala označiť za týranie maloletej.

5. V tejto súvislosti namietajú to, že v napadnutom konaní mal byť použitý čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, pretože návrat sťažovateľky 2 do miesta obvyklého pobytu určeného súdom nie je v jej záujme, predstavuje pre ňu reálne a vážne nebezpečenstvo a vystavil by ju neznesiteľnej situácii. Tvrdia, že krajský súd nevychádzal zo starostlivo zisteného skutkového stavu a svoj postup nevedol záujmom ochrániť najlepší záujem maloletého. Sťažovateľka 1 poukázala na to,

že maloletú nevytrhla zo svojho prostredia, len jej vytvorila lepšie podmienky na jej rozvoj, a zastáva názor, že návrat sťažovateľky 2 by jej spôsobil vážne psychické následky.

IV.

4. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (IV. ÚS 27/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva.

5. Vo vzťahu k námietke sťažovateľiek, že všeobecné súdy nevykonali nimi navrhované dôkazy, treba rešpektovať to, že všeobecný súd má právomoc vo veci konať, čo zahŕňa aj rozhodnutie o tom, či a aké dôkazy vykoná. V takomto prípade však nemôže ísť o svojvoľný a neodôvodnený postup. Postup súdu, ktorý nevykonal všetky navrhované dôkazy, sám osebe neznamená porušenie základného práva na súdnu ochranu. Ak by všeobecný súd nevykonal dôkaz navrhovaný stranou konania, hoci tento by mal preukazovať rozhodnú skutkovú okolnosť, znamenalo by to porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 168/2019). V okolnostiach posudzovanej veci však o takýto prípad nejde. Krajský súd odkazom na rozhodnutie okresného súdu jasne a zrozumiteľne uviedol, z akých vykonaných dôkazov okresný súd vychádzal pri svojich úvahách.

6. Napadnuté uznesenie krajského súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, z ktorých nemožno dospieť k záveru, že rozhodnutie je svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Argumentácia sťažovateľiek, ktorú uplatnili v ústavnej sťažnosti a ktorá je v zásade pokračovaním ich argumentácie, ktorú uviedli pred všeobecnými súdmi, nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov napadnutého uznesenia krajského súdu. Argumentácia krajského súdu v spojení s podrobným odôvodnením okresného súdu je dostatočná, jasná a zrozumiteľná, pričom je založená na právnych záveroch, ktoré majú oporu v zákone.

7. Vo vzťahu k obsahovo zhodným základným právam podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy preto z ústavnej sťažnosti nemožno dospieť k žiadnym zisteniam, ktoré by viedli k porušeniu týchto práv sťažovateľiek. Preto je ústavná sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená a z tohto dôvodu bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

8. Sťažovateľky okrem toho namietajú aj porušenie ďalších základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru, avšak vždy na základe rovnakých skutočností, z akých vychádzali pri svojich námietkach o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže nimi sťažovateľky sledujú ten istý účel bez bližšieho špecifického odôvodnenia, v čom vidia porušenie práve týchto základných práv, ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že nie je nevyhnutné osobitne sa zaoberať touto časťou sťažnosti, pretože závery prijaté v časti sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva

podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sa v celom rozsahu vzťahujú aj na záver vo vzťahu k ďalším označeným právam (I. ÚS 364/2018).

9. Ústavný súd k tomu uvádza, že rodičovské práva a povinnosti patria obom rodičom. Či už rodičia žijú v manželstve, alebo nie, predpokladá sa, že dieťa vychovávajú v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletého dieťaťa. Právo na styk rodiča s maloletým dieťaťom je súčasťou rodičovských práv a povinností, ktoré vychádza z čl. 41 ods. 4 ústavy, v zmysle ktorého starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť, teda ide o obojstranné práva. Obsahom je právo rodiča na kontakt s dieťaťom, ako aj právo dieťaťa na starostlivosť zo strany jeho rodiča. Rodič, ktorý nemá maloleté dieťa v osobnej starostlivosti, prípadne s ním nežije v spoločnej domácnosti, je v prevažnej miere vylúčený zo sústavného výkonu rodičovských práv a povinností. Realizáciou styku s ním dochádza k ich výkonu, preto styk rodiča s dieťaťom významne ovplyvňuje jeho ďalší život. Právo styku rodiča s maloletým dieťaťom vyplýva aj z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, z ktorých vyplýva, že dieťa má právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. Dieťa má právo udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi a dohovor priznáva obom rodičom spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa (II. ÚS 689/2014).

10. Odchodom sťažovateľiek bez súhlasu otca na územie Slovenskej republiky bolo znemožnené otcovi stretávať sa so sťažovateľkou 2, v dôsledku čoho ani nie je možné realizovať úpravu styku s otcom na základe rozhodnutia všeobecného súdu Českej republiky. Otec má záujem stretávať sa s maloletou a má na to vytvorené podmienky aj vo svojej domácnosti. Sťažovateľkou uvádzané dôvody ako blízke vzťahy so starými rodičmi a blízkych príbuzných zo strany sťažovateľky 1 alebo kamarátske vzťahy v materskej škole sú sekundárnymi dôvodmi vzhľadom na to, že primárnu úlohu vo výchove detí zohrávajú rodičia. Odchodom z Českej republiky bol prerušený osobný kontakt sťažovateľky 2 s jej otcom, a preto je ústavne konformný výklad noriem, v dôsledku ktorého sa môže obnoviť vzťah maloletej s jej otcom, ktorý bol prerušený v dôsledku protiprávneho konania sťažovateľky 1. Preto nedošlo k porušeniu základných práv sťažovateľiek podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru a ústavná sťažnosť je aj v tejto časti zjavne neopodstatnená ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu